

УДК 330.341

Гук О.В.
кандидат економічних наук, доцент
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут»

Шкурат В.О.
студентка
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут»

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

FORMATION OF ENTERPRISE INNOVATION STRATEGY

АНОТАЦІЯ

У статті досліджено компоненти та функції стратегії інноваційного розвитку, що визначають необхідність розробки такої стратегії. Розглянуто основні етапи формування стратегії інноваційного розвитку. Проаналізовано, як має вплинути інноваційний тип розвитку на економічний розвиток держави.

Ключові слова: стратегія інноваційного розвитку, процес інноваційного розвитку, розвиток інноваційних підприємств, інновації на підприємстві.

АННОТАЦИЯ

В статье исследованы компоненты и функции стратегии инновационного развития, определяющие необходимость разработки такого вида стратегии. Рассмотрены основные этапы формирования стратегии инновационного развития. Проанализировано, как инновационный тип развития предприятия может повлиять на экономическое развитие государства.

Ключевые слова: стратегия инновационного развития, процесс инновационного развития, развитие инновационных предприятий, инновации на предприятии.

ANNOTATION

The components and functions of the innovation development strategy are investigated in the article that determine the need to develop innovative strategies of the enterprise. The main stages of the innovation development strategy. Established that the type of innovative company development has a positive impact on the economic development of the state.

Keywords: strategy of innovation development, processes of innovation development, development of innovative enterprises, innovations in enterprises.

Постановка проблеми. У сучасній діяльності кожного українського підприємства постає питання інноваційного розвитку. Результатом використання підприємствами саме такого типу розвитку є висока конкурентоздатність та фінансова стійкість. Проте за останні роки спостерігається негативна тенденція: призупинення та зменшення кількості інноваційних процесів. Різниця між реальним станом інноваційних процесів зумовлює необхідність розроблення методів та заходів удосконалення інноваційної діяльності в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових праць з окресленої проблематики показав, що велика кількість вчених приділяє значну увагу питанням забезпечення інноваційного розвитку підприємства, серед яких можна виділити: А.Р. Ганієву, А.В. Гриньова, О.А. Князєву, О.М. Кудирко [4–6; 8]. Вагомий вклад у дослідження питань впровадження

інноваційних проектів зробили такі науковці: О.О. Кравченко, Е.Ш. Шацька, Н.М. Щепкіна [7; 2; 9]. У своїх наукових працях вони досліджували питання інноваційного розвитку діяльності підприємств.

Незважаючи на значний науковий доробок, залишаються актуальними питання управління інноваційним розвитком підприємств.

Мета статті полягає у визначенні поняття «стратегія інноваційного розвитку підприємства» та окресленні проблем, що виникають в процесі діяльності підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Використання підприємством продуманої інноваційної стратегії дозволить ефективно управляти його інноваційним розвитком. Стратегія має включати в себе чітко окреслені цілі та задачі інноваційного розвитку. Інноваційна стратегія – це головна ціль, на яку спрямовуються всі зусилля працівників підприємства. Теоретико-методичні підходи до визначення сутності стратегії інноваційного розвитку підприємства відображено у таблиці 1 [2–4; 6–9].

При формуванні стратегії інноваційного розвитку підприємства визначають такі функції [5, с. 8]:

- реалізація потенціалу організації, забезпечення конкуренції та співпраці між ними у справі використання інноваційного потенціалу при виході з економічної кризи на шлях економічного зростання;
- забезпечення збалансованості та пропорційності між структурними ланками виробництва;
- дотримання стимулів підприємців, менеджерів, працівників та колективів у створенні нових продуктів, технологій, форм організації виробництва, маркетингового обслуговування;
- використання рівних умов для кожної організації та фірми.

Стратегія інноваційного розвитку підприємства – це проект, за допомогою якого визначаються та проводяться основні інноваційні ідеї та дії, необхідні для реалізації корпоративної стратегії, вони спрямовані на оновлення певних елементів виробництва, реалізації та спожив-

Таблиця 1

Дефініції поняття стратегії інноваційного розвитку підприємства

Джерело	Зміст
А.Р. Ганієва	Стратегія інноваційного розвитку підприємства визначена як спосіб досягнення цілей інноваційного розвитку підприємства, як сукупність певних дій, спрямованих на ефективне використання наявного інноваційного потенціалу підприємства з метою створення та впровадження нових продуктів, технологій, заходів організаційно-управлінського характеру, що сприяють розвитку підприємства і суспільства в цілому
А.В. Гриньов	Стратегію інноваційного розвитку слід розглядати як систему довгострокових концептуальних установок розподілу ресурсів при зміні зовнішніх і внутрішніх умов функціонування
О.А. Князева	Стратегія інноваційного розвитку являє собою науково-обґрунтовану систему розвитку суб'єкта підприємницької діяльності, що, використовуючи наявний ресурсний потенціал, здатна забезпечити стабільний інноваційно-активний розвиток суб'єкта в конкурентному середовищі.
О.О. Кравченко	Стратегію інноваційного розвитку аграрних підприємств пропонується розглядати як систему планових і прогнозованих дій, спрямованих на використання повного інноваційно-технологічного циклу для досягнення певних цілей. Кожна обрана стратегія повинна пристосовуватися до умов, що змінюються
О.М. Кудирко	Стратегія інноваційного розвитку розглядається як розрахована на перспективу система дій суб'єкта економіки, що забезпечує реалізацію мети, завдань і пріоритетів моделі його інноваційного розвитку з урахуванням ендогенних і екзогенних факторів для досягнення ринкового успіху і набуття конкурентоспроможності
Е.Ш. Шацька	Стратегія інноваційного розвитку підприємства – розробка системи планових дій, спрямованих на досягнення цілей інноваційного розвитку підприємства шляхом створення сприятливого інноваційного середовища або вигідного пристосування до нього, що базується на акумулюванні, використанні та оптимізації ресурсів підприємства, результатом чого має стати підвищення якості продукції, конкурентоздатності підприємства, зниження витрат
Н.М. Щепкіна	Стратегія інноваційного розвитку підприємства – це планування та реалізація заходів щодо досягнення поставлених цілей, виражених у конкретних числових параметрах. Ці заходи спрямовані на посилення ринкових позицій підприємства шляхом виготовлення і реалізації інноваційних продуктів, впровадження нових технологій і процесів

вання продукції. Компоненти стратегії інноваційного розвитку підприємства відображено на рис. 1.

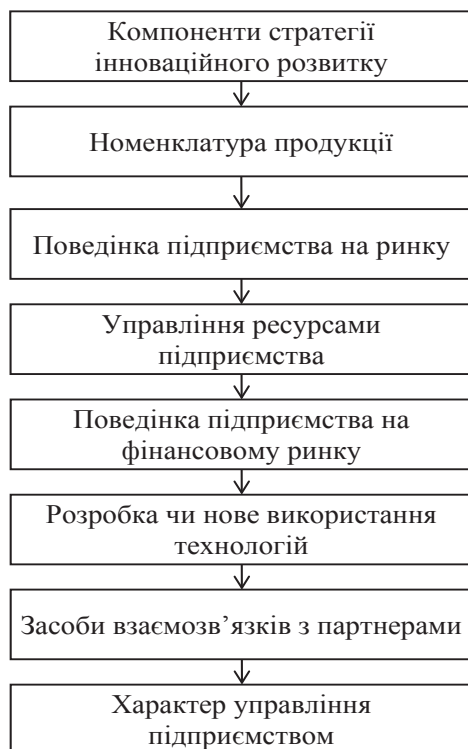

Рис. 1. Компоненти стратегії інноваційного розвитку підприємства [1, с. 120]

При формуванні стратегії інноваційного розвитку підприємства одним з перших і найважливіших питань постає дослідження заходів, які зможуть активізувати інноваційну активність компанії. Для того щоб реалізувати інноваційні заходи та програми, необхідно створити систему підприємства, яка б чітко відповідала потребам організації.

Інноваційна діяльність підприємства має ґрунтуватися на таких принципах: адаптивність, динамічність, інтеграція, надмірність, невизначеність. Під час реалізації стратегії інноваційного розвитку необхідно звернути увагу на те, що при переході на нову технологію або при освоєнні нового продукту, проходить етап адаптації. Певним чином цей процес відображається на економічних показниках підприємства, а в багатьох випадках цей процес впливає на них негативно. Для вирішення проблем, що виникли, необхідними є швидкі та ефективні заходи, які забезпечать ефективну взаємодію структурних підрозділів.

Наступним питанням для підприємства, яке займається інноваціями, постає вибір оптимальної стратегії. Класифікація стратегій для підприємства зображена на рис. 2.

Для підприємств, що утримують лідируючі позиції на ринку та нарощують його частку, характерною буде наступальна стратегія. Реалізувати такий вид стратегії можливо лише при наявності наукової та дослідної бази.

Підприємства, які прагнуть займати сталу

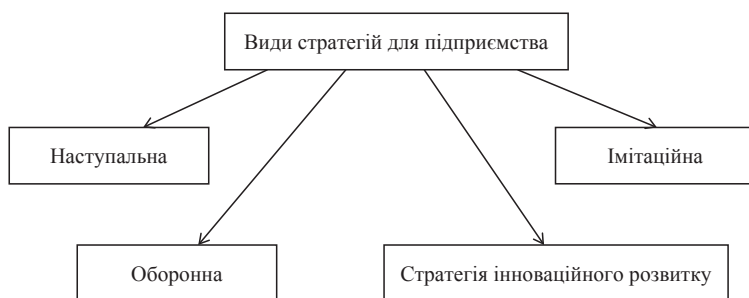

Рис. 2. Види стратегій підприємства

позицію на ринку та утримувати її, а також яких влаштовує стан на ринку, обирають оборонну стратегію. Підприємство має підтримувати, а також покращувати характеристики продукції, але здійснює їх без радикальних змін.

Імітаційну стратегію використовують підприємства, що вміло й успішно копіюють характеристики продукції лідерів ринку. Такі підприємства не прагнуть стати інноваційними лідерами.

Стратегія інноваційного розвитку представляє собою науково-обґрунтований проект розвитку компанії, під час якого використання ресурсів дозволяє забезпечити стабільний інноваційний розвиток підприємства в цілому.

Вибір стратегії інноваційного розвитку підприємства має враховувати: загальну стратегію підприємства; рівень ризику, який буде прийнятним для організації, та готовність ринку прийняти інноваційні зміни. Етапи формування стратегії інноваційного розвитку відображено на рис. 3.

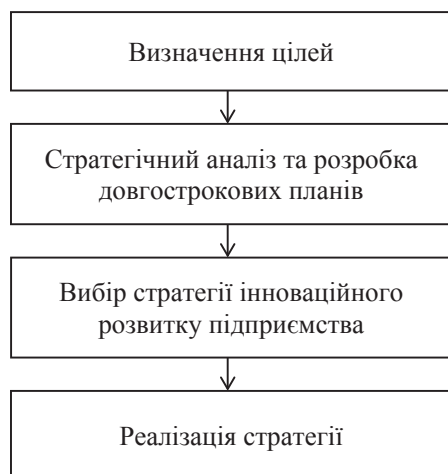

Рис. 3. Етапи розроблення стратегії інноваційного розвитку підприємства

Перший етап включає визначення місії, тобто роль інноваційних зусиль організації, формулювання очікуваних результатів інноваційного розвитку підприємства. Місія конкретизує статус фірми та визначає напрями реалізації цілей. Формулювання місії включає в

себе: задачі підприємства з розробки та виробництва інноваційних товарів, послуг і технологій; зовнішнє середовище, що визначає принципи роботи підприємства; культуру організації.

Другий етап охоплює аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища та оцінку інноваційної привабливості підприємства. Оцінюється вплив мікро- (середовище прямого впливу на підприємство, яке включає: постачальників, посередників, конкурентів, споживачів) та макрофакторів (включає політичні, демографічні, технічні, економічні фактори, які впливають на діяльність підприємства), а також сучасна позиція підприємства, та здійснюється аналіз стратегічних альтернатив.

На третьому етапі формуються стратегії та визначаються тактичні завдання. Потім розробляються альтернативні стратегії інноваційного розвитку підприємства, які порівнюють між собою та обирають оптимальну стратегію.

На останньому етапі здійснюються реалізація та постійний контроль виконання стратегії. Слід зауважити, що зображені на рис. 3 етапи формування стратегії інноваційного розвитку взаємодіють один між одним і лише в комплексі дають змогу визначити саму ту стратегію, яка буде сприяти інноваційному розвитку підприємства.

Висновки. Вибір стратегії підприємства багато в чому залежить від таких чинників: асортимент продукції, життєвий цикл товарів, рівень науково-технічного розвитку, інноваційний потенціал організації. Для того щоб реалізувати стратегію інноваційного розвитку підприємства, необхідно дотримуватись послідовності етапів її реалізації і не відокремлювати їх один від одного, оскільки лише єдність елементів системи сприяє формуванню ефективної стратегії. Розробка стратегії має закінчуватися визначенням висновків за кожним видом діяльності підприємства щодо ймовірних напрямів та контролінгу їх виконання, які підприємство може обирати в процесі реалізації стратегії.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Галушка З.І., Комаринський І.Ф. Стратегічний менеджмент : [навч.-метод. посіб.] / З.І. Галушка, І.Ф. Комаринський. – Чернівці, 2006. – С. 148.
2. Ганієва А.Р. Формування інноваційної стратегії розвитку підприємств целюлозно-паперової промисловості : автореф. дис. ... к. е. н. : спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / А.Р. Ганієва. – Київ, 2008. – 21 с.
3. Гриньов А.В. Стратегія інноваційного розвитку підприємства : автореф. дис. ... д. е. н. : спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / А.В. Гриньов. – Донецьк, 2009. – 37 с.
4. Князева О.А. Інноваційний розвиток підприємств поштового зв'язку: теорія, методологія, практика : автореф. дис. ... д. е. н. : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприєм-

- ствами (за видами економічної діяльності)» / О.А. Князева. – Одеса, 2010. – 31 с.
5. Корсікова Н.М. Організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком підприємства в сучасних умовах / Н.М. Корсікова // Економіка харчової промисловості. – 2009. – № 3. – 11 с.
  6. Кравченко О.О. Інноваційний розвиток та структурні зміни в економіці : автореф. дис. ... к. е. н. : спец. 08.00.01 «Економічна теорія та історія економічної думки» / О.О. Кравченко. – Київ, 2011. – 21 с.
  7. Кудирко О.М. Формування економічної стратегії інноваційного розвитку підприємств харчової промисловості : дис. ... к. е. н. : спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / О.М. Кудирко ; Національний ун-т харчових технологій. – К., 2009. – 253 с.
  8. Шацька Е.Ш. Стратегія інноваційного розвитку підприємств виноградарства і плідівництва Автономної Республіки Крим : автореф. дис. ... к. е. н. : спец. 08.00.04 / Е.Ш. Шацька ; Сум. нац. аграр. ун-т. – Суми, 2010. – 20 с.
  9. Щепкіна Н.М. Стратегія інноваційного розвитку підприємств металургійної промисловості : автореф. дис. ... к. е. н. : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / Н.М. Щепкіна. – Маріуполь, 2010. – 22 с.